

Laaggeletterdheid en digitale vaardigheden

Feiten en cijfers

- In Nederland heeft **22% van de bevolking** van 12 jaar en ouder geen of weinig ICT-vaardigheden (CBS, 2016).
- Effectief **ICT-gebruik van werknemers** is op de arbeidsmarkt van groot belang voor de productiviteit van bedrijven (SCP, 2007).
- **Veel leerlingen** (10 tot 18 jaar) hebben moeite om op internet te zoeken en informatie online op waarde te schatten (Kennisset, 2017).
- **2,5 miljoen volwassenen** (18% van de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder) heeft grote moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Zij zijn laaggeletterd. Vaak hebben zij ook moeite met de digitale vaardigheden (Algemene Rekenkamer, 2016).
- Laaggeletterden beschikken over **minder functionele taalvaardigheden** en dit is een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van digitale vaardigheden (ecbo, 2015).

‘Sinds ik een cursus digitale vaardigheden volg, kan ik veel beter zoeken op het internet. Ik wil graag werken in de bouw en kan nu zelf online vacatures vinden.’

Luuk uit Noord-Holland

- Naarmate iemand minder geletterd is, nemen onder andere zijn/haar informatievaardigheden af. Moeite hebben met lezen en schrijven **heeft dus invloed** op het kunnen navigeren en oriënteren op internet (Universiteit Twente, 2010).
- De **kans op onvoldoende digitale vaardigheden** is ongeveer drie keer zo groot bij laaggeletterden (ecbo, 2015).
- Na een **cursus Taal voor het leven** zijn deelnemers niet alleen beter in lezen (67%) maar ervaren ze zich ook digitaal vaardiger (60%) (De Greef & Segers, 2017).

Basisvaardigheden in de digitale wereld

Digitale vaardigheden zijn vaardigheden die nodig zijn om te kunnen lezen, schrijven en rekenen op digitale apparaten.

Mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en rekenen hebben vaak ook moeite met het gebruik van een computer, tablet of een smartphone.

Of het gebruik van digitale apparaten zoals een betaalautomaat of wasmachine.

Daarnaast gaat het over begrip van de digitale wereld, zoals het zoeken en beoordelen van informatie, digitale veiligheid en privacy.

Het is steeds gebruikelijker voor de overheid en bedrijven om hun diensten online aan te bieden. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van DigiD en internetbankieren en het online boeken van een vakantie.

Er is een groeiende kloof tussen laaggeletterden en geletterden. Een van de redenen is dat er steeds meer digitale vaardigheden van mensen gevraagd worden.

Iedereen moet online kunnen meedoen

Bij Stichting Lezen en Schrijven weten we dat onze samenleving sterker wordt als iedereen mee kan doen. Daarom vinden wij het belangrijk dat iedereen de mogelijkheid heeft om goed te leren lezen, schrijven en rekenen. Door de snelle digitalisering van de maatschappij worden digitale vaardigheden steeds belangrijker.

Voor Stichting Lezen en Schrijven betekent digitale inclusie twee dingen:

- 1 iedereen kan op zijn of haar manier deelnemen aan onze digitale maatschappij;
- 2 iedereen die dat wil, kan zijn of haar digitale vaardigheden verbeteren.

Eenvoudige taal en eenvoudige websites

Communicatie moet voor iedereen begrijpelijk en duidelijk zijn. Ook digitale communicatie.

Meer informatie over eenvoudig te schrijven is te vinden op kennisblad **Eenvoudige taal voor laaggeletterden.**

En meer informatie over eenvoudige websites is te vinden op het kennisblad **Eenvoudige websites voor laaggeletterden.**

Wat zijn de niveaus van digitale vaardigheden?

In de standaarden en eindtermen volwasseneneducatie zijn de niveaus van taal, rekenen en digitale vaardigheden beschreven.

Meer informatie over de niveaus is te vinden via www.cinop.nl/publicaties/handreiking-digitale-vaardigheden-volwasseneneducatie/.

Er zijn drie niveaus beschreven voor digitale vaardigheden: Instroom, Basisniveau 1 en Basisniveau 2. Deze niveaus sluiten aan op de niveaus Instroom, 1F en 2F van taal en rekenen.

Standaarden en eindtermen digitale vaardigheden			
Domeinen	Instroom	Basisniveau 1	Basisniveau 2
Taalniveau	Instroom	1F	2F
Het gebruik van ICT-systemen	• telefoon of tablet aanzetten en ontgrendelen • een eenvoudige app gebruiken • pinnen	• internet opstarten • bestanden opslaan • foto's maken en sturen	• meerdere programma's tegelijk gebruiken • een structuur voor bestanden opzetten
Beveiliging, privacy en gezondheid	• wachtwoorden geheim houden • veilige website herkennen • computer afsluiten/uitloggen	• veilig wachtwoord maken • begrip van risico's en privacy bij digitaal communiceren	• profielinstellingen wijzigen op social media zodat alleen bekenden informatie zien
Informatie zoeken	• webadressen herkennen • contactgegevens opzoeken op een website	• een zoekmachine gebruiken op internet • informatie selecteren op een website	• verschillende zoektechnieken gebruiken • informatie beoordelen en selecteren
Informatie verwerken	• berichtje typen • eenvoudig digitaal formulier invullen • spellingcorrectie herkennen	• eenvoudige tekst typen • informatie in een schema zetten • een bijlage toevoegen aan een bericht	• standaard lay-out toepassen • bestanden beheren • online iets bestellen
Digitaal communiceren	• een berichtje ontvangen en beantwoorden • een online profiel kiezen	• berichten met tekst, beeld of geluid maken en doorsturen • een eenvoudige presentatie maken	• verschillende communicatiemiddelen kunnen gebruiken voor verschillende doeleinden

Oefenmateriaal voor laaggeletterden

Waar kun je oefenen:

- **Succes!** is een oefenmethode voor volwassenen om de basisvaardigheden te verbeteren. Situaties uit het dagelijks leven en de werkomgeving staan in de methode centraal.
Er is Succes!-materiaal voor taal, rekenen en voor digitale vaardigheden.
- **Ook digitaal!** is een lesprogramma ontwikkeld voor laaggeletterden die geen of weinig kennis hebben van de digitale mogelijkheden.
- **Klik en Tik** is de methode voor digitale vaardigheden van oefenen.nl.
- **Steffie.nl** legt moeilijke dingen makkelijk uit. Waaronder digitale vaardigheden.

Ken je iemand die moeite heeft met lezen en schrijven?
Op www.ikwilleren.nl of via **0800 - 023 44 44** kun je je aanmelden voor een cursus bij een Taalhuis, bibliotheek of school in de buurt.

Zelf aan de slag als vrijwilliger? Bekijk wat je kunt doen op www.lezenenschrijven.nl/wat-kan-ik-doen.

Digimeter

De Digimeter (Instroom/Basisniveau 1) is een eenvoudig af te nemen online screeningsinstrument om te kijken of iemand mogelijk moeite heeft met digitale vaardigheden. In ongeveer 15 minuten wordt er een indicatie gegeven van iemands digitale vaardigheden. Na het maken van de Digimeter is de uitslag direct zichtbaar.

De Digimeter is adaptief. Dat wil zeggen dat het niveau van de vragen op basis van de antwoorden steeds wordt afgestemd op het niveau van de deelnemer.

De Digimeter is speciaal ontwikkeld voor mensen met een laag taalniveau. Meer informatie over de Digimeter: www.basismeters.nl

Meer informatie

Meer weten over laaggeletterdheid? Kijk dan op:

 www.lezenenschrijven.nl

Of neem contact op via:

 070 - 302 26 60

 info@lezenenschrijven.nl

Een samenleving waarin iedereen meedoet

In Nederland hebben 2,5 miljoen volwassenen moeite met lezen, schrijven of rekenen. Daardoor hebben ze ook vaak moeite met een computer of een smartphone. Dat heeft veel gevolgen. Een baan vinden, gezond leven en grip hebben op je geldzaken is dan lastiger.

Wij zetten ons ervoor in dat iedereen kan lezen, schrijven en rekenen.

Daarom maken we laaggeletterdheid onderwerp van gesprek bij het publiek en de politiek. Én ondersteunen we organisaties met scholing, onderzoek en lesmateriaal. En ook met advies en campagnes. Want een samenleving waarin iedereen meedoet, daar hebben we allemaal wat aan.

www.lezenenschrijven.nl